

այն ժամանակ պէտք է լինէր մի խոր և երկար ամանի մէջ և ապա շիրաչափով մէջը ընկնէր։ Սկզբում դեռ շիրաչափը կարճ գիրք չէր ընդ-նում, դրա համար էլ չը պէտք է շտապել սիւ-նակները լիւրը որոշել, այլ պէտք է սպասել մինչև որ շիրաչափը կայուն դիրք ստանայ, այդ ժամա-նակ պէտք է կարգաւ սկսեալները վրա այն լիւ-ւանշանները, որոնք չօշափում են շիրաչի մակե-րեայթը։

Փորձերը պէտք է կրկնել ամեն օր և ստացած խեղդ հալմամբով միմեանց հետ լիւր լիւր փորձերից կերտայ, որ այլ ևս չաքար չէ աւելա-նում, ասել է այլ ևս աւելորդ է ուղացնել այդ-կովը, եթէ միւս հանգամանքները բարեկաշտ լինեն։ Շիրաչափը, բացի այն որ որոշում է ա-դակով սկսելու ժամանակը, միջոց է տալիս հաշուելու թէ տուած շիրաչից ստանալի ապա-դայ դիմին որքան աստիճան ալիօզ կը պարու-նակէ իր մէջ։

Հնչող է եղբայրացիս, որ եթէ շիրաչափի տը-ւած հաշիւներից դուրս գայ, որ դիմին բաւակա-նաչափ ալիօզ չը պիտի պարունակէ և եթէ մեղ անհրաժեշտ է մի կամ մի քանի աստիճան աւե-լի ալիօզ ստանալ, այն ժամանակ դիմում են դանաղան միջոցների ալիօզային աստիճանը բարձրացնելու համար։ Այդ միջոցներից պիտա-ւորներն են կամ շատ ալիօզ պարունակող դի-նու հետ խառնուրդ կալմել, կամ սպիրտ եղել, կամ շաքար աւելացնել։

Այդ երեք միջոցների մասին ընդարձակօրէն կը խօսենք իր ժամանակին։

Մ. Մուսիսեանց

ՆԱՄԱԿ ՀԱՅՈՒՄ

Պոստոսի 11-ին

Հուշու փանայն սեռը դեռ ևս դուրս չէ եկել իր փակված դուռիցնայ։ Նա փակված կեանք է վարում. նա դադարում է միմիայն տնային դրոշմերի իսկ անից դուրս է գալիս միայն հիւր-գալու ժամանակը։ Խառնվել մի օր և է հաս-րակալան դրոշմում, մասնակցել մի օր և է ներ-կայացման և այլն,—այդ չը կայ մեր կանանց մէջ։ Տարիներից ի վեր Հուշում դառնում է կով-կասի Բարեգործական ընկերութեան Հուշու տե-ղական ճիւղը, բայց այդ ճիւղի անդամների շար-քում չը կայ և ոչ մի տիկին կամ օրիորդ։ (Այս-տեղ մասամբ մեղաւոր են և ճիւղի վարիչները, որ նրանք չեն աշխատում և կանանց սեռից ան-դամներ ունենալ).... Կամենում են բարեգործա-կան նպատակով մի ներկայացում տալ,—բայց ոչ մի տիկին կամ օրիորդ չէ կամենում մասնակ-ւոր ընդհանրապէս կարծում են.... Յոյնից, սերբիա-ցուց, հայից՝ Պարիզի մեծ թերթի խմբագրու-թիւնը անմիջապէս փող կը պահանջէ նրանց հայրենիքի մասին մի օր և է յօդուած տպագրե-լու համար....

Կամ պէտք փող, զձեռքը, կամ պէտք է անձ-նական կապեր ունենալ լրագրի խմբագրութեան հետ, այս կամ այն յօդուած թերթի մէջ անցկայ-նել տալու համար։ Պարիզի մամուլը շատ է սիրում կծու բա-ներ.... Խոր կերպով ուսումնասիրել հարցեր, բա-րեկողմ, լուրջ և մանրակրկիտ կերպով մշակված յօդուածներով լցնել սիւնակները,—զա Պարիզի մամուլը դրոշմ չէ։ Գուցահանդիսի ամբողջ տե-ղութեան ժամանակ Պարիզի ամբողջ մամուլը տպագրում էր միմիայն կցկտուր, անկապ, անըտ-վանդակ, անդոյն յօդուածներ, ցուցահանդիսի ընկերների մեծ բազմութիւն և հետաքրքրել ինչ-որ բանի մի քանի տող, շատ անգամ սկսելով յօ-դուածը և մոռանալով նրա շարունակութիւնը հետևեալ համարներում տպագրելու. իսկ հէնց որ մի խոստովանութիւն, մի սկսնդալ կը պատա-հի,—անմիջապէս Պարիզի բոլոր լրագիրները ամ-բողջ սիւնակներ կը լցնեն պատահած սկսնդալի ամենամանրամասն և բարեկրկն նկարագրու-թեանով....

Պարիզի մամուլը նպատակն է միայն րօպա-կան կերպով հետաքրքրել ընթերցողին, իսկ ինչ հետևանք կարող է ունենալ այս կամ այն յօդուածի տպագրելը, որքան շնորհակալ, կամ նոյն իսկ վտանգաւոր հետևանքներ կարող է ա-ռաջացնել այս կամ այն յօդուածը,—այդ փող թերթի չափն հոգալուստ է միայն հոգալուստ լինելու Պարիզի

նախալուց յետոյ՝ ընտանեացի նա մոռանում է ամեն բան, ինչ որ սովորել է ուսումնասիրում, և բանից դուրս է գալիս, որ նա համարեա թէ իրար է ուսում առել....

Գանկալի է ուրեմն, որ Հուշու կանանց սեռը սկսէ հետաքրքրել հասարակական կեանքով, և չը բաւականանայ միայն կեանք վարելով՝ չմո-ղային հագուստներով դադարելով, որով քան-դուս են իրանց ծնունդների կամ ամուսնիների տները.... Ժամանակ է մի փոքր էլ սկսելով....

ՆԱՄԱԿ ՍՈՒԼԷԼԻՍ

Պոստոսի 12-ին

Սովելը էլ չէ նմանում տաճկական տիրապե-տութեան ժամանակվայ խոհուկ, վերին աստի-ճանի աղքատ և իր ճակատի դառն ըրտնիքով օ-րական պարէնը ճարող սահմանափակ փողովըրով բնակված գիւղին. այն ժամանակ ամից դուրս ելնող կինը, հարսը, մարդն հազար անգամ եր-կիւղալից հալածք էր արձակում իր շուրջը և եթէ հանդիպում էր մի գող, չարակամ լալի շու-քին, իսկոյն շտապով տունն էր մտնում և դուռը ներսից գցելով փակում։ Լալերը առհասարակ լի էին այս կողմերում և աղատաբար շրջելով պարագայում էին դողովեալով, աւաղակութեամբ, հարստահարութեամբ, լիկանքներով, ճիւղ այնպէս, ինչպէս ըրդերը վանի և Մուշի վիլայէթներում են գործում արդի ժամանակաւ Սովելում հիմա կը տեսնէք մի շարք խառնութեան, ամենապահապան մանրէղեններով, անհրաժեշտ արհեստանոցներ, ժամացոյցներով և մահուկ շորերով ման եկող երիտասարդներ.... Ամենքը ջանք են անում ա-ջողովեալով առաջադիմելու առևտրի մէջ, ջանք են անում փող աշխատելու և Ախալցխայից ապ-րանք կրելու։ Խառնութ չունեցող կամ արհեստ չը դիտող մարդը առաջ է վարում երկրագոր-ծութիւնը, այն արհեստը, որ ամենքին հայ կը տայ։

Սովելում և նրա գաւառաբաժնում, Գալէ-թում, մի շառափելի հողային արդիւնաբերութիւն չը կայ. քիչ քանակութեամբ լինում է տորոն, ծխախոտ Այս վերջին 1888—89 տարիներում ծխախոտի մշակութիւնը բոլորովին դէն ձգվեց այն պատճառով, որ 87-ի առաւ ալանտալայից ստացած դէն գիւրով ծխախոտը մինչև այս օ-րըս պահեստներում դարձված մնացած է առանց ծախվելու։

Գալէթում երկրագործութիւնը որ և է դար-գացման մի աստիճանի հասած չէ։ Հայը հող քիչ ունի, դաւառիս հողը ամենամեծ մարդ թուրքերի

ձեռքն է, և սրանց ձեռքով երկրագործութեան դարգացում ամենին յուսալի չէ։ Վարույնքն ա-նում են եղևնիով, կալը ծեծում են եղևնիով։ Ամեն ինչ լինում է դանդաղաբար.... Թէկուզ անցնեն տարիներ, դարեր, էլի միտում են մի և նոյն հնա-ւանդ ու պարզ երկրագործական գործիքները, ինչպէս գուրմանը, արօրը, դէմին (կալ ծեծելու գործիք), էլի մի և նոյն մշակութեան նահապե-տական կերպը. առաջադիմութեան մի նշոյլ եր-բէք նկատելի չէ լինում։ Այստեղ ամառ ձմեռ գործ են անում եղևնիով լծված խղափն և ր (սահալներ), թէ խղափը ինչքան դժուար կը-պով կը սահի ամառը պինդ ու քարոտ ճանա-պարհի վրա, ևս առաւել ծանր բեռնաւորվածը, և որքան կը չարչարի եղևնիին այդ աւելորդ բացառութիւններ են խղափի վրա են բեռնա-ւորում սա փը և կրում կալի վրա. խղափով են կրում յարդը կալից մարագը ու ցորենը շտմա-րանը։ Հուշան անելիս նոյնպէս օրերով արեգակի տապալիւն ճառագայթների տակ բանում են դի-րանիլով։ Երկրագործական ամենապարզ մեքե-նայի գործածութիւնը դեռ մուսը չէ գործած, ուստի ժամանակի կորուստը լինում է ահագին իսկ արդիւնքը չնչին։ Խղափը դոնէ կարելի էր փոխարինել ամառը արաբայով կամ սայլով։

Ամենամեծ ուրախութեամբ պիտի ասեմ, որ Սովելի հայերի մէջ գուցէ գտնվում են այնպի-սի անձնաւորութիւններ, որոնք Պոլսի և Եւրո-պայի կողմերը երկայն պանդխտութիւն անելուց յետոյ վերադարձած են այստեղ ու դադարաւոր ունեն մեքենաների մասին. տեսած են, ինչպէս պատում են, ֆարրիկաներ, երկրագործական մեքենաներ և ցանկութիւն են յայտնում, որ այս կողմերն էլ տարածված լինէին այդ մեքենանե-րից։ Կրանց ձեռք բերել կարծես դժուար չէ։ Մենք ունենք հարկան բաղադրներ, ինչպէս Բա-թում, Գուլիսի, Թիֆլիս, ևս առաւել Ախալ-ցիա, որը երկու օրվայ ճանապարհ է Սովելից, և որտեղ անշուշտ կը գտնվեն այդ մեքենաներից և ձեռք կը բերվեն ընկերութեամբ բաւական մատչելի գներով։

Հուշան այս տարի առաւ չէ. մանաւանդ կար-կուտը շատ մեծ շնորհ հասցրեց։ Սրանից 3—4 շաբաթ առաջ խմբիկի գաւառաբաժնում բոլո-րովին բնակվող արաւ դեռ չը հնձված արեգը և մարդերը Պոստոսի 2-ի զիշերն էլ Սովելում 1 ժամ տեղութեամբ անդադար կարկուտ լիալի-վեց, որի նմանը, ասում են, որ բնաւ չէ տես-ված. կարկուտը շնորհ ևս այդիններն ստակալի կերպով. կարկուտահարութիւնի ամբողջ ծաւերը մերկացան թէ պտուղներից և թէ տերեւներից։ Գաւառի վրա մնացած պտուղները մեծ մա-

նախալուց յետոյ՝ ընտանեացի նա մոռանում է ամեն բան, ինչ որ սովորել է ուսումնասիրում, և բանից դուրս է գալիս, որ նա համարեա թէ իրար է ուսում առել....

Գանկալի է ուրեմն, որ Հուշու կանանց սեռը սկսէ հետաքրքրել հասարակական կեանքով, և չը բաւականանայ միայն կեանք վարելով՝ չմո-ղային հագուստներով դադարելով, որով քան-դուս են իրանց ծնունդների կամ ամուսնիների տները.... Ժամանակ է մի փոքր էլ սկսելով....

Պարիզի մամուլը շատ է սիրում կծու բա-ներ.... Խոր կերպով ուսումնասիրել հարցեր, բա-րեկողմ, լուրջ և մանրակրկիտ կերպով մշակված յօդուածներով լցնել սիւնակները,—զա Պարիզի մամուլը դրոշմ չէ։ Գուցահանդիսի ամբողջ տե-ղութեան ժամանակ Պարիզի ամբողջ մամուլը տպագրում էր միմիայն կցկտուր, անկապ, անըտ-վանդակ, անդոյն յօդուածներ, ցուցահանդիսի ընկերների մեծ բազմութիւն և հետաքրքրել ինչ-որ բանի մի քանի տող, շատ անգամ սկսելով յօ-դուածը և մոռանալով նրա շարունակութիւնը հետևեալ համարներում տպագրելու. իսկ հէնց որ մի խոստովանութիւն, մի սկսնդալ կը պատա-հի,—անմիջապէս Պարիզի բոլոր լրագիրները ամ-բողջ սիւնակներ կը լցնեն պատահած սկսնդալի ամենամանրամասն և բարեկրկն նկարագրու-թեանով....

Նախալուց յետոյ՝ ընտանեացի նա մոռանում է ամեն բան, ինչ որ սովորել է ուսումնասիրում, և բանից դուրս է գալիս, որ նա համարեա թէ իրար է ուսում առել....

Եւ այդ տեսակի նման ֆրանսիական մամուլը տպում է նոյն իսկ այն ժամանակ, երբ Ֆրան-սիան հրաւիրել է ամբողջ աշխարհը՝ գալ, մաս-նակցել համաշխարհային ցուցահանդէսին, երբ Պարիզը լի է օտարներով....

Կառավարութիւնը աւելի խելացի և խոհմ կերպով վարվեց, քան թէ մամուլը։ Նա առանց աղմուկ հանելու, հրաժարեցրեց իր պաշտօնից գործարանի չափից դուրս եռանդոտ կառավարիչ գնդապետին, յանձնաժողով նշանակեց գործարա-նի գործիչները քննելու համար և վերջապէս կար-գի բերեց գործը։

Մամուլի մէջ գուլիլի բացառութիւն են կա-ցում ֆրանսիական ամառայիններն ու շաբաթա-թերթերը, բայց նրանք, ցանկով պէտք է ասել, այնքան տաքածված չեն, այնքան բաժանորդներ չունեն, որքան ամենօրեայ թերթերը։ Ֆրանսիա-կան ամառայինները ամեն յարգանքի արժանի են. նրանք ղեկավարվում են ճշմարիտ ուսումնական, անկողնիապաշտ մտաւորական ձեռքով։ Միայն ամ-սաղիքներն են, որ վերջին ժամանակները ճշ-մարիտ լուրջ կերպով սկսեցին ուսումնասիրել ոչ թէ միայն ներքին հարցերը, բայց և վերին աստիճանի խոհմաւոր և մշակված յօդուածներ են ընծայում թէ օտար երկրներին և թէ օտար աղքատի վիճակի նկարագրութեանը։ Որքան ա-մենօրեայ մամուլը անդոյն է, այնքան ամա-րական մամուլը հիւսնում է ընթերցողին իր խոր, խոհմաւոր և արդար քննադատական ոգով, շատ անգամ դարձանում է օտար ընթերցողին իր ճշմարիտ գեղեցիկ կերպով մշակված յօդուած-ներով, իր խոր և խոհմաւոր հետաքրքրութեանով օտար երկրներին և օտար աղքատի կեանքի մասին։

Գրիգոր Արծրունի

սամբ փշանում և փտում են՝ վերջին կարկուտը մասնաւորապէս հարուածեց հայրին. չատերը ձեռքերը ծոցումը շուտաւ մնացին: Այս կողմերս խաղողից նշանաւոր օգուտ չեն ստանում, բայց ժշակում են տեսակի համար, իսկ հոգատարութիւնից տեղեկութիւն ամենին չունեն: Այս տարի, տարաբաղդաբար, առաջին անգամ Սաթ-էլում երևացել է, մանաւանդ չի չլիւն անուան-ված օրթերի վրա, զանա հիւանդութիւնը, որից խաղողի իսկ հատիկները սնանում, չորանում ու թափում են. չսեռ-ով վարակված վազերի տերմներն էլ նոյնպէս թխալոյն խոշոր բծեր են ունենում, յետոյ չորանում են: Մինչդեռ այգե-տէրերը շշկված մնացած էին, չը գիտնալով որ-թերի բժշկութեան կերպը, կարկուտը վրա հա-սառ ու զլիւլիւն ոչնչացրեց սնացածներն էլ, սպիտակներն էլ:

Ինչ Շաւշէթ-Խէրիսի Նախկին գաւառագետ պ. Կարապետ Կամարական տեղափոխվեց և Սուխում նշանակվեց՝ 7—8 ամիս ժամանակ ան-ցաւ. սակայն պ. Կամարականի բարի անունը և յիշատակութիւնները դեռ թաղի մնացել են այս-տեղի հասարակութեան մէջ:

Այս օրերս Սաթ-էլ ժամանել է Արգոնի հայ-կաթիլիները թեմակալ փոխանորդ վարդապետը, հետո ունենալով Արգոնիում զիպոմատ) անու-նի տակ հաշակված մի աստուածաբան վարդա-պետ: Ի հարկէ, ինչպէս եայնկայօտի, նոյնպէս փոխանորդ վարդապետի պարտաւորութիւնն է երբեմն այցելել իր թեմը. իր հօտի վիճակը ճա-նաչել ֆիզիկական և բարոյական և նրան բարե-կեցութեան մղել, եկեղեցական ալ և ալ խնդ-րած գործերը լուծել, քակել. օրինակ եկեղեցու բարեկարգութեան, պահպանութիւնների մասին խորհել, նրա պարտաւորութիւնն է հաշիւը մաք-րել, զպրոցները բարեկարգել: Սաթ-էլում մի ե-կեղեցական հնօրեայ արական դպրոց կայ, որ դեռ գործածվում է ճիպտոր. իսկ օրիորդաց դպրոց ամենին չը կայ: Բայց արիւստ, այդ կա-րևոր խնդիրները երկրորդական տեղ անդամ չեն բռնում. օրըստ հայրերի առաջին հայեցակէ-տըն է de facto վիճաբանութիւններով և բռնի արժարծել Սաթ-էլի և Մամանկիսի գիւղի հայ հասարակութեան մէջ Արգոնիում ի գործ դը-րւած այն անկարգութիւնները, որոնց արդէն «Մշակի» ընթերցողը կը տեղեկանար այս տա-րեկ 81 թիւ մէջ տաւա օրիորդներին նշանկու-վեաբարմամբ... վերջին ժամանակներս հրապա-րակով մաքառել այդ տեսակ կոթուններին դէմ՝ ասել է aboyer á la lune...

Զ. Գ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Արտասահմանից թիֆլիս վերադառնալով օ-գոստոսի 25-ին պարսից Շահը մնաց մեր քաղա-քում երեք օր, և այստեղից ուղևորվեց Երևան օգոստոսի 27-ին, կէսօրից յետոյ ժամը 4-ին: Ամիս 26-ին Շահը մի քանի պաշտօնական ան-ձնեղ ուղևորութեամբ գնաց թիֆլիսի բոստանի-կան այգին, որտեղ տեսնելով ծաղկոցները՝ թուր-քաց մաղանով և Միշին փողով վերադարձաւ պալատը: Նոյն օրը երեկոյան Շահը գնաց պար-սից հիւպատոսարանը, որտեղ փառաւոր պատ-րաստութիւններ էին տեսնված իրանի միապե-տին ընդունելու համար: Հիւպատոսարանում մը-լաների և դարվիշների մասնակցութեամբ տեղի ունեցաւ պատշաճաւոր կրօնական արարողու-թիւն: Նոյն տեղը ներկայացան Շահին պարսիկ վաճառականները: Երեկոյան հիւպատոսարանում ճաշ արվեց: Շահը ճաշում էր բոլորովին մե-նակ, առանձին սենեակում: Պարսից զահակալ-հետ ճաշելու շատ քչերն են բաղդ ունենում: Շահը վերադարձաւ պալատը մօտ ժամը 11-ին, ստանալով թիֆլիսի պարսից հիւպատոսից իմա-նազան ընծաներ: Լսում ենք, որ Երևան հասնե-լուց յետոյ՝ շահը մի երկու ժամով Էջմիածին պէտք է գնայ:

Կ. Պոլսից մեկ գրում են. «Մշակի» Պոլիս հասան օգոստոսի 15-ի առաւօտեան. չողենաւ Պոլիս մտաւ և ոստիկանութիւնը չըջապատեց եկող-ներին: Նրանց մէջ կան և երկու քրիստոնէ, որոնք պիտի վայելն ընդդէմ Մուսա-բէյի Յաւալի տե-սարան էր տեսնել լիկալ աղջիկը՝ Գիւլիւզար-ամենքի աչքերը նրա երեսին էին ուղղված. նա վար էր նայում ամէկտու, արցունքներն աչքին Մաքսա-տոնը, որ կ'ան շողմաւէն, ահաղին բաղմու-թիւն մշկեցնելու շրջապատեցին եկողներին: Ա-

տիկանութեան հսկողութեան տակ են եկածները: Այսօր, օգոստոսի 16-ին, ներկայացան Պատ-րիարքին և Կրօնական մոզովին: Մուսա-բէյ առ այժմ կը պտտի ազատ:

Լօնդոնի «Daily News» լրագրի մօտքը ար-գելված է թիւրքիայում Այդ կարգադրութեան պատճառը, ինչպէս հաղորդում են Պետերբուր-գի լրագրիցները, յիշեալ լրագրի մէջ Հայաստանի մասին լոյս տեսած գրութիւններն են:

Օգոստոսի 27-ին, կէսօրից յետոյ ժամը 3-ին թիֆլիսի թեմական առաջնորդ Արիստակէս ե-պիսկոպոս Սեդրակեան այցելեց Պարսից Նասր-էդին Շահին, պալատի շինութեան մէջ:

«Հիւսիսային հեռագրական դորմալաութիւնը» հեռագրում է մեկ Պետերբուրգից, օգոստոսի 25-ից հետեալ: Սրբազան Սինօղը, հաղորդ ինքնապատկան զէմ գործադրող միջոցների մասին, առաջարկեց թեմական առաջնորդներին հաղորդել, արդեօք գոյութիւն ունեն ժուժկալու-թեան ընկերութիւնները և ինչ ներդրութիւն են ունեցել նրանք ամբողջ կրօնական-բարոյա-կան վիճակի վրա: Արդեօք ծխական հոգաբար-ձութիւնները, միաբանութիւնները և եկեղեցական խորհուրդները առաջնորդվում են 14-ին մայիսի 1885 թիւ Բարձրագոյն հաստատված խմբիչներ ի առևտրի վերաբերմամբ կանոններ 45-օրը յօ-դուածով, ինչ է եղել ինչպէս հաստատութիւնների գործունէութիւնը այդ հարցի վերաբերմամբ և վերջապէս ինչ միջոցներ կարող էին գործադրել հոգևոր վարչութեան կողմից հարկեցողութիւնը արժատախիլ անելու համար:

«Հիւսիսային գործալաութիւնը» հեռագրում է, որ արդարադատութեան միջնորդութեան կար-գադրութեամբ թիւրքի լանդ Գ Ե Բ Ի Լ Ե Լ Ե Լ Ե Լ (Հաստա-րանը) զատի է նմանակված, որովհետեւ չէր են-թարկվում 1885 թիւ սեպտեմբերի 14-ի օրէնքին, որի դրութեամբ դերմանական լեղուն չը պէտք է գործադրվի քաղաքային վարչութեան հետ ու-նեցած յարաբերութիւններ ժամանակ:

«Русск. Вѣд.» լրագրից հաղորդում է, որ հանգուցեալ հրապարակաւորս Կրասնիկի թողել է մօտ 900 հաղար բուրբու կարողութիւն, որի մի նշանաւոր մասը՝ հանգուցեալի կտակով, յատ-կացրած է բարեգործական նպատակներին:

ՆՈՐ-ԲԱՅԱՏԵՏԻՑ մեր գրում են. «Օգոստոսի 16-ին կայացաւ մեր փոքրիկ ուսումնարանական խմբի երկրորդ ներկայացումը: Նոյն թուրքը ե-րեք շաբաթ առաջ մեծ աշտուղութեամբ ներկայաց-րեց «Գլանգաժ օջախ», իսկ այժմ խաղում էին «Թուղթ խաղացողի կեանքը» պիւստան Երկու ներկայացումներից զոյացաւ 150 բուրլի արդիւնը յօգուտ ուսումնարանին»:

ԵՐԵՎԱՆԻ մեկ գրում են. «Ամիս 22-ին, մօ-տաւորապէս գիշերվայ ժամը 4-ին, տեղիս մի հայ մանրապաճառի խանութը կրակ է ընկնում, լուցիկի մի արկի վրայ վառվեց: Արդող խանութը կայրվեց, եթէ խանութների դիւրապահները վրա չը հասնէին ու չը հանգցնէին կրակը: Բայց դար-ձեալ խանութից բաւական զգալի վնաս է կրել»:

Թիֆլիսի հայոց դրամատիկական ակումբի մօ-տիկ մի քանի մարդիկ ցանկութիւն ունեն այս տարի կազմակերպել թիֆլիսում հայոց դրամա-տիկական մշտական խումբ, հայրենի ներկայա-ցումներ տալու համար: Այդ նպատակով միտք կայ Կ. Պոլսից էլ հրաւիրել դերասաններ և դերասա-նուհիներ, և եթէ աշտուղի, թիֆլիս կը հրաւի-րեն պ. Ալեքան, Մանեան, յայտնի կ'սովի թիւրքաւ, օր. Վերդիսէ Գարադաշեան, տիկին Հրաչեայ և օր. Աստղիկ: Եթէ աշտուղի դրանց դալը՝ անկապած տեղական ոյժերի հետ միասին մի լաւ խումբ կը կազմվի:

Հայոց բանաստեղծ պ. Ռաֆայէլ Պատկանեան Էջմիածնից վերադարձաւ թիֆլիս՝ Նոր-Նախիջ-եան գնալու համար:

Մեկ տեղեկացում են, որ Ալեքանդրապոլի գաւառում հայերի մէջ կրօնափոխական շար-ժումներ են նկատվում:

Հետեալ տեղեկութիւններն են հաղորդում մեկ ԱՊՍՍՅ. «Թիֆլիսի ռուս լրագրիցները, վեր-ցնելով հայոց մի թիւրքի, մի բացարձակ սուտ տեղեկութիւն հաղորդեցին: Դրանք հաղորդեցին հետեալով. «Առաքելոց եկեղեցու արեւմտեան կողմը գտնվեց մի ութ անկիւնանի մատուռ, ո-րի միջից դուրս եկաւ մի շիւրի, որը դարբեր ըն-թացում դեռ չէր փռել. արձանագրութիւնից ե-րևում է, որ դա Արքայ I Բարդուղէմի թագա-ւորի շիւրիքն է: Այս լուրը կարգաւորն պէս նոյն իսկ այստեղ շատերը հետաքրքրութեամբ գնացին Առաքելոց եկեղեցին տեսնելու, թէ օրտեղից և վերցրած այդ հետաքրքրական գերեզմանը: Այ-մատուռ, ոչ շիւրի, ոչ արձանագրութիւն չը կայ: 2ը գիտենք, թէ ինչ նպատակով է նախած և հրատարակած այդ սուտը: Այսքանը հարկաւոր ենք համարում աւելացնել, որ Առաքելոց եկեղե-ցու ոչ թէ արեւմտեան, այլ արեւելեան կողմը կար մի փոքրիկ քաջապալած մատուռ, որը ան-ցեալ տարիներում քանդեցին և ամեն բան ոչն-չացրին»:

Բժշկական Տէր-Գրիգորեան (թիֆլիսցի) խնդ-րում է մեկ յայտնել, որ նա վերադառնալով Մանդիկից, տեղափոխվեց Սաթ-էլում փողոց, տուն Ալեքանդրովի № 7, որտեղ և ընդունում է հիւանդներին:

ԱՐՏԱԳԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

«Новое Время» լրագրի մէջ կարդում ենք «Daily News» լրագրին Վաղատոնի գրած նամա-կի և Մուսա-բէյի գործած բարբարոսութիւնն-րի առիթով հետեալը: Վաղատոն ուղարկեց «Daily News» լրագրի խմբագրութեանը հայ աղջկայ քրիստոնէի ձեռքով յաղագրութեան մանրամասնութիւնները, որ ստացել էր մի հայից: Իր նամակում Վաղատոն ասում է, որ Անդլիան թիւրքիայի հետ կապող իր դաշնադրի հիման վրա, իրաւունք ունի պա-հանջել սուլթանից, որ արմատախիլ լինեն այդ պիտի դազանութիւնները և արժանի պատիժ ստանան յանցաւորները: Այն վրդաբեկութիւն անցըր, որը մասին հաղոր-դում է Վաղատոնի հայ թղթակիցը, կատարվե-ցաւ մարտ ամսին Մուշի շրջականերում, Մուշի և Բիթլիսի մէջ Մուշից 27 վերստ հեռաւորու-թեան վրա դառնող խաղող դիւղում, հարկը ա-ւաղակների զուգ անցած՝ յարձակում գործեց Մուսա-բէյը իր եղբոր և անհրաժեշտ հետ միասին: Նրանց յարձակման նպատակաւորին Աղայանի տունը և ընտանիքն էր: Նրանք սպանեցին հայր Աղայանին, կողոպտեցին նրա տունը և տեփա-կանացնելով թշուառ հայի անշարժ կայքը, տա-րան իրանց հետ նրա Ալթուն անունով կնոջը և Գիւլիդար անունով 15 տարեկան աղջկան Եդա-նակ սառն էր, ձիւնը դեռ ևս չէր վառվել: Իր տա-րի վրա Աղայան մայրը մի ժամու չափ գնալուց ուժասպառ եկաւ, ընկաւ և նրան այդ դրութեան մէջ էլ թողեցին դաշուած: Գիւլիդարը, թէ և ուժասպառ, հետեց աւաղակներին: Զինվաչ-բար զիւղում Մուսա-բէյը ժամանակաւոր աւա-ղակաբուն ունէր, այնտեղ աւաղակախումբը անցկացրեց զինվաչ մնացած մասը: Մուսա-բէ-յի լիկից իր դերի վերցրած աղջկան Լեւոնովի ե-րեք օր-ճանապարհորդելուց յետոյ նրանք հասան Պարսիսնի գիւղը: Երկու քրքեր Գիւլիդարին տա-րան չէին Մէհմէդի տունը: Աղջիկը ծնվաչը ա-ղայան էր չէլինի աղաւթի իրան աւաղակների ձեռքից, սակայն ի դուր էր հանդուած չէլը: Մուսա-բէյին աղաւթ թողնել իր զօրին: Մուսա-բէյը անդամ էր այն բանի վրա, որ Գիւլիդարը պէտք է իր եղբոր Ջազօի կինը դառնայ: Սա-կայն չէլը հրաժարվեց պատիկ ծէքը կատարել պատճառ բերելով թէ աղջիկը քրիստոնէայ է և չէ ցանկանում մահմէտական կրօնն ընդունել: Զազոն այնու ամենայնիւ ձեռք ձեռք Գիւլիդա-րին և տարաւ նրան Ալեքանդրապոլ, որ կենսկեցեց նրա հետ մի ամբողջ ամիս, իսկ այնտեղից տա-րաւ նրան խէլվին: Մայիս ամսին եկաւ այն-տեղ Հաջի-Գալի երկու ժանգարմանով և պա-հանջեց, որ աղջկան իրան յանձնեն: Զազօ մե-րժեց, և ինքն Գիւլիդարն ևս հրաժարվեց գնալ ժանգարմանի հետ, ասելով՝ «ես մահմէտական եմ, հանդիստ թողնեմ ինձ»: Սակայն Հաջի-Գալի տարաւ աղջկան և ներկայացրեց Բիթլիսի չէլի:

Լիւրին: Նահանգապետի և նրա խորհրդականն-րի ներկայութեամբ Գիւլիդարը իրան դարձեալ քրիստոնէայ յայտնեց. նրան յանձնեցին հայոց դաւաճական վարչութեան հսկողութեանը, որը պէտք է Կ. Պոլիս ուղարկէր նրա՝ վկայութիւն տալու դատարանում: Մուսա-բէյ դեռ դրանից առաջ ուղարկված էր Կ. Պոլիս, որովհետեւ նա մեղադրվում է դանազան յանցանքներում: Որի-նակ, նա խարոյկի վրա կենդանի այրել է Գօ-տին գիւղից Օհան անունով մէկին. դեռ այրե-լուց առաջ Մուսա-բէյ տանջում էր հային շիկա-ցրած երկաթով: Բիթլիսի վալին այդ գործի ա-ռիթով հարցաքննեց Մուսա-բէյին, բայց արձա-կեց նրան: Ապրիլ ամսին Մուսա-բէյը իր խմբով սպանեց Մանուկ և Յակօր անունով երկու հայե-րին և վերջինի երկու մատաղաջ զաւակներին: Ա-պա աւաղակները լիկեցին տան բոլոր կանանց և աղջիկներին, թուով 17. կրտսեր աղջիկը տասն տարեկան էր միայն:

ԱՐՏԱԳԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

— Գերմանական զինուորագրական օրէնքները, ինչպէս գրում են Բերլինից, մեծ փոփոխութիւն-ներն պէտք է ենթարկվեն ժողով ապագայում. — Բաղդադից տեղեկացում են, որ այնտեղ խօսք էր և երեւցել: — Թիւրքաց կառավարութիւնը կարգադրել է, որ կրիտէ կղզուց ստացվող բոլոր տեղեկութիւն-ները հաղորդվեն Կ. Պոլսի եւրօպական գեսպան-ներին: — Լուր կայ, որ Ֆրանց-Յոսեփ կայսրը պատ-րաստվում է այցելութիւն անելու իտալական թագաւորին: — «Times» լրագիրը խօսելով կրիտէի մասին, այն միտքն է յայտնել, որ այդ կղզին մի ծան-րեւ է թիւրքիայի համար, որտեղ խորհուրդ է տա-լիս Սուլթանին՝ զինանել այդ կղզին մի օր և է պետութեան, օրինակ Գոնիատանին: — Լօնդոնի «Daily News» լրագրում տպած Վաղատոնի նամակը, որը վերաբերում էր թիւր-քաց հայերին, մեծ տպաւորութիւն է թողել անդ-լիական հասարակաց կարծիքի վրա, արձա-դանք գտնելով եւրօպական շատ լրագիրների կողմից:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հայոց օրիորդական դպրոցներից մէկում այս օրերս առաջարկել են 10 տարի վարժապետու-թիւն արած մի ուսուցչին պաշտօն, — առաջ վար-ժապետութիւն և շաբաթական 24 դաս, — և այդ բոլորի համար տարեկան 240 բուրլի, այսինքն ամսական 20 բուրլի ռոճիկ... Արդեօք հայոց դպրոցի այդ վարժուհը հանաք է, թէ մի ուրիշ բան... *

Ֆրանսիական միլիտերների խորհուրդը այժմ դրադված է Պարիզի ցուցահանդիսի գոյութեան ժամանակամիջոցը երկարացնելու խնդրով: Եթէ ցուցահանդէս յաճախողների թիւը կը շարունակի նոյնչափ մեծ լինել, որչափ այժմ, այն ժամանակ ցուցահանդէսը բաց կը մնայ մինչև նոյեմբերի 15-ը: *

Լիւրեկում այս օրերս տեղի ունեցաւ հետեալ դէպքը: Մի ընտանիք վարձեց 12 տարեկան մի աղջիկ, երեխաներին նայելու և խնամելու հա-մար, որոնցից ամենամիջոցը 9 ամսական էր: Փոք-րիկ երեխաներին պահել անտանելի էր մանկա-հասակ աղայնու համար, որը ինքը կամենում էր գնալ խաղալ և ուրախանալ: Երկուր մտածելու և ոչինչ միջոց չը գտնելով աղատվելու իր տխուր պարագայումը, նա վերցրեց փոքր երեխային, դրեց մօր անկողնում, ծածկեց նրա բերանը բար-ձով, և այնքան պահեց, որ երեխան խեղդեց... Ապա ինքը հանգիստ կերպով դուրս վազեց խա-ղալու... Կատարանք այդ փոքրահասակ աղջկան խօլ տարվայ բանտարկութեան դատապարտեց:

ՄՇԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՒՍԻՍԱՌՈՒՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՑՑ

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 25 օգոստոսի: Հրատարակված են այն օրէնքները, որոնք վերաբերվում են քա-ղաքային և գաւառական ոստիկանական վարչու-թիւնների ընդհանուր ատեսաները վերացնելուն, նոյնպէս այն օրէնքները, որոնք վերաբերում են Գործատի համալսարանի դադաւստանի ոչնչաց-նելուն: «Русск. Вѣд.» լրագրի մէջ տպագրված է Կաթիլեւտան ուղևորող ճանապարհորդ կապի-տան Գրոմիկովի նամակը. «Գնում եմ դէպի վերև Պանջունի, դէպի Բոջանի և Շուգնանի, որ-

տեղ դեռ գոյություն ունի Արարչա- բայց նրա վերջին օրերը մոտ են, նա համարձակ արշաւանք է արել ազգանցիների դէմ, գրաւել է իշխանի և Զեքան քաղաքները, բայց յետ միջկով դարել հա- կառակորդներից, քաղվել է դէպի Շուշան: Երեք օրից յետոյ կը լինեն պատերազմական գործո- ղութիւնների վայրերում, և օրովհետեւ զրա վախ- ճանք անկասկած ազգանցիների օգտին կը լինի, ուստի վճռում եմ այստեղից նամակ ուղարկել Ձայգաբաթ Արդարաճան-խանի տեղապահի մօտ, խնդրելով թողնել ինձ, որ մտնեմ Կաֆիրխա- տան:

ԿՕՊԵՆՀԱԳԵՆ, 26 օգոստոսի Այստեղ հասա- րիւրտիան թագաւորի փաշա աղբիւր, Կոմբերլէն- ղեան Տիրա դքսուհին, որը, հիւանդութեան պատ- ճառով, վաղուց ի վեր չէ այցելել իր հայրենիքը: Դքսուհուն դիմաւորեցին Կապենհագենում, նաւա- հանդուստ իր բոլոր ազգականները:

ԲԱՒՈՒ, 26 օգոստոսի Անդրկասպեան երկա- թուղու կառավարիչ գեներալ Աննենկով՝ վերա- դառնալով իր պաշտօնատեղին, ուղևորվեց Ու- ղուն-Ալաւ:

ՊԱՐԻԶ, 26 օգոստոսի Մինիստր-նախագահ Տիրարին ուղղած մի նամակով Բուլանտէ պահան- ջում է իրան դիւնորական խորհրդի զատին են- թարկել, և պատրաստվում է անմիջապէս ներ- կայանալ, հէնց որ այդ դատարանը կը կազմա- կերպվի Բուլանտէ աւելացնում է, որ եթէ Տի- րար կը մեղծէ, դա, իր կարծիքով, կը նշանակէ, որ ֆրանսիական բարձր շրջանները երկիւղ են կրում զինուորական դատարանի անկողմնապա- հովելից, և այն ժամանակ ինքը այդ գործը կը յանձնէ բարձրագոյն վճռին, որը կը յայտա- րարվի սեպտեմբերի 22/10-ին, պարլամենտա- կան ընտրութիւնների ժամանակ:

ՎԻԵՆՆԱ, 26 օգոստոսի Ֆրանց-Յոսէփ կայա- րի բանակատեղուց հաղորդում են, որ Եարուլա- լաղաբի մօտ անշայտ անձինք յարձակվեցին երկու աւստրիացի օֆիցերների վրա, որոնք պօրուշիկի աստիճան ունէին, և կտրտեցին նրանց սրբոյի Օֆիցերներից մէկը սպանված է, իսկ միւսը մա- համերձ է:

ԼՕՂՈՒՄ, 26 օգոստոսի Երբ շտեմարանների գործադուր բանւորների մի մասը վերականգնեց իր աշխատանքները, հաջահատիկների առնտուրը մի փոքր կենդանութիւն ստացաւ, բայց գնները դեռ ևս անորոշ դրութեան մէջ են:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 26 օգոստոսի «Гражданин» լրագիրը լսել է, որ Պետերբուրգի թիւրքաց նախ- կին դեսպան Շաքիր-փաշան, որը այժմ Կրիտէ կղզու գեներալ-նահանգապետի պաշտօնն է վա- րում, նշանակվում է մեծ-վիզիր:

ՆԻՃՆԻՆՆՕՎԳՕՐՕՂ, 26 օգոստոսի Թափօրից և մաղթանքից յետոյ, երէկ տօնավաճառի դրօ- շակները ինչորին Տօնավաճառը պաշտօնապէս փակված է համարվում:

ԽԱՐԿՈՎ, 26 օգոստոսի Ուսպենսկայա կոչված տօնավաճառը միջակ է, վաճառականները գան- զատում են փողի քլոթիւնից: Գարածուխը է- ժանացաւ համարեա 2 կօպէկով: Եղանակը չո- րային է:

ԱՆՏՎԵՐՊԵՆ, 26 օգոստոսի Նաւահանգստի մօտ եղած փամբուլների գործարանում տեղի ունե- ցաւ պայթիւն: Սպանվեցան 150 մարդ, մօտ 80 հողի էլ վիրաւորված են: Հրդեհը տարածվեցաւ, բորսային շինութեան կտուրի մի մասը վեւաւված է, մինչև 60.000 տակառ պետքովում այրվում:

է, բոցը աւելի քան 200մէտ բարձրութեան է հասնում:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 27 օգոստոսի «Гражданин» լրագիրը խօսքերին հայելով Մեծ Խիւսն Ալեքս- Ալեքսանդրովիչ անցաւ Մոսկովայով և ուղևորվեց Նիկոլանի: Զինուորական միւնիստրը Կօմբայից վերադարձին երէկ իջաւ Դինաբուրգում:

ՆԻՃՆԻՆՆՕՎԳՕՐՕՂ, 27 օգոստոսի Երէկ տօ- նավաճառի վաճառականները ճաշով յարգեցին նահանգապետին և սովորական կենացներից յե- աոյ Նուագիրները ուղարկեցին: Ֆինանսների մի- նիստրին տօնավաճառի ամբողջ վաճառականու- թիւնից յայտնելով Թագաւոր Կայսրին հաւատա- րիմ հպատակութեան զգացմունքներ և Մեծ Խի- խան վաղորդիւր Ալեքսանդրովիչին՝ չուստիոյթ առողջութիւն ցանկալով՝ ամուսնու հետ միասին:

ԼՕՂՈՒՄ, 27 օգոստոսի Նաւակառուցների դի- րեկտօրները ընդունեցին լօր-մերի առաջարկը՝ շտապեցնել բանւորների վարձը 5-ից մինչև 6 պէնս իւրաքանչիւր ժամի համար: Վարձի շա- տացնելը կը գործադրվի նոր տարւանց այն պայմանով, որ նաւահանգիստների բոլոր բանւոր- ները վերանորոգեն իրանց աշխատանքները եր- կուշարթի օրվանից: Բանւորների միւս բոլոր պահանջներին լիութիւն է տրված, բանւորների ղեկավար Բերնս պնդում է այն բանի վրա, որ նաւակառուցների ընկերութիւնները ոչ մի բանւո- րի պատասխանատուութեան չենթարկին գործա- դուրի համար: Այդ համաձայնութեան շնորհով գործադուր վերացաւ:

ՍՏՕԿԶՈՒՄ, 27 օգոստոսի Այսօր տեղի ունե- ցաւ արեւելագետների կնիգների փակումը:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲՈՐՍԱ	
Օգոստոսի 25-ին	
Լօնդոնի վրա 10 ֆունտ արծէն —	95 ր. 80 >
Բեքլինի վրա 100 մարկ —	46 > 82 1/2 >
Փարիզի վրա 100 ֆրանկ —	37 > 90 >
Ոսկի — արծէն —	7 > 62 >
Մաքսային կուպոններ —	153 > — >
Արծաթ —	1 > 10 >
Բորսային դիսկոնտներ —	6 > 7 1/2 >
Պատկ. բանկ: 5% տոմս 1-ին շրջանի —	98 > 62 >
— — — — — 2-րդ —	98 > 62 >
— — — — — 3-րդ —	98 > 50 >
— — — — — 4-րդ —	98 > 75 >
— — — — — 5-րդ —	98 > 50 >
— — — — — 6-րդ —	99 > — >
Նոր 4% —	82 > 87 >
Սրբեկան 5% փոխառութ. 1-ին շրջ. —	98 > 75 >
— — — — — 2-րդ —	98 > 75 >
— — — — — 3-րդ —	98 > 87 >
Ներքին 5% առաջին փոխառութ. —	263 > 75 >
— — — — — Երկրորդ —	245 > — >
1/2% րէնտա —	102 > 25 >
Ոսկեայ րէնտա —	172 > 75 >
Եօթներորդ կոնսոլիդ. փոխառ. —	140 > — >
Նոր երկարաժամային րէնտա —	98 > 87 >
5% զրաւակ — թղթեր կալուած. —	— > — >
— — — — — փոխ. կրկ. ընկ. մաս. —	147 > 75 >
— — — — — թղթայ. —	92 > — >
Գրաւ. թղ. Աղւա. բանկի —	98 > 12 >
Գրաւական բանկի —	102 > 25 >
6% զրաւ. թղ. թիֆլիսի — 27 և 43 տ. —	97 > 50 >
— — — — — Բուլկայի — 18 և 43 տ. —	97 > 75 >
Ս. Պետերբուրգի քաղաքային օբլի- գացիաներ —	94 > 75 >
Մօսկովայի քաղաք. օբլիգացիաներ —	94 > 25 >
Կղէտայի —	94 > — >
Թիֆլիսի քաղաք. կրկ. ընկ. օբլ. —	83 > 50 >
Ս. Պետերբուրգի քաղաքի տրամադրութիւնը հանգարտ է:	— > — >

Խմբագիր - հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐՇՈՒՆԻՆ

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

ԵՐՐՈՐԻ ԿԱՐԴԻ մի ՈՒՍՈՒՑԻՉ ցանկանում է տեղ ունենալ ծխական դպրոց- ներում: Կաւանդէ հայոց լեզուով աւանդելի առարկաները: Ցանկացողները թող դիմեն իրանց վերջնական պայմաններով ԵՐԵՒԱՆ Թովմաս Կապենցին:

1—3

COMPAGNIE DES MESSAGERIES MARITIMES
PAQUEBOTS-POSTE FRANÇAIS.
ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱՍԿԵՆԱՅՈՒԹԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
(ՄԵՍԱԺԵՐԻ ՄԱՐԻՏԻՄ)
Նանտաւոր և ուղղակի երթևեկութիւն ՄԱՐՍԵՒԻ և ԲԱՐՈՒՄԻ մէջ և փոխադարձ:
Ուրբաթ, 1/13 սեպտեմբերի ԲԱՐՈՒՄԻՑ ղուրս կը գնայ շոգնաւ CAMBODGE (ԿԱՄԲՈՋ) նաւապետ REMES (ԲԵՄԷՋ), մտնելով Կ. Պոլս, Պորտ-Վազօ և Լափալայ:
Ազնաններ՝ ԲԱՐՈՒՄԻՄ պ. Գ. ԵՍՍԷՆԺԵՐ, ԹԻՖԼԻՍԻՄ ԳԵՐԳ. ԷՆՋՈՒԲԵԱՆ, իսկ ԲԱՐՈՒՄԻ մէջ ԳՕԼԿՈՒՍՏ:
2—2

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ ԵՒ ՊԱՆՄԻՕՆ

Ա. ՏԵՐ-ՅԱԿՈՎԵԱՆՑԻ

ԳՏԵՎՈՒՄ Է ՍՕԼՈՒԱԿ, ԳԱՆՕՎՍԿԱՅԱ ՓՈՂՈՑ, ՏՈՒՆ ՇԱՀՆԱՋԱՐՈՎԻ

ՕԳՈՍՏՈՍԻ 25-ից ՍԿՍԱՄ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ Է ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐ ՊԱՏՐԱՍՏԵԼՈՒ գիմնա- զիւայի, րէալական ուսումնարանի, կադէտսկի կօրպուսի և Ներսիսեան ուսումնարանի համար:

Ուսումնարանում, բացի զանազան գիմնազիական առարկաներից, աւանդ- վում են այլ ևս հայերէն, ռուսերէն, ֆրանսերէն, գերմաներէն և լատիներէն լե- ղուններ:

Ուսումնարանում ընդունվում են երթեկներ, ԿԻՍԱԹՈՇԱԿԱՌՆԵՐ և ԹՈ- ՇԱԿԱՌՆԵՐ:

Հասցէն. Тифлисъ, Гановская улица, домъ Шахназарова.

2—5

ՄԻ ՀԱՅ ԸՆՏԱՆԻՐ

ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ Է ԳԵՐԵՐՈԹԻԿ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐ ԵՒ ԱՇԱԿԵՐՏՈՒՅԻՆԵՐ: Նոյն տեղը հա- մաձայն են պատրաստել աշակերտներ թէ արական և թէ իգական գիմնազիաների համար: Համաձայն են նոյնպէս և ԿՐԿՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ անկ աշակերտների հետ Ցանկա- ցողները կարող են դիմել հետեւեալ հասցեով. Тифлисъ. Николаевская улица, № 80.

1—5

Հոգեւոր իշխանութեան թոյլտուութեամբ Ս. Փիլոսանցի

ԶՐՈՑՑՆԵՐ

Դասադիրը ԲՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ Ա. մասը ԶՈՐՐՈՐԻ տարվայ համար, Բ. մասը ՀԻՆԳԵՐՈՐԻ տարվայ համար: Դիմել թիֆլիս, Կենտրոնական և միւս զրաւաճառացիներին. Երեւան Կ. Դա- տամեանին և Նոր-Բայազէտ՝ Ս Բատիկին: Новобаязетъ С. Батикъ.

1—5

ԲԺՇԿԱՊԵՏ ԳՐԻԳՈՐ ՏԵՐ-ՄԿՐՏԵԱՆ ՏԵՐ-ԳՐԻԳՈՐԵԱՆՑ (ԹԻՖԼԻՍԵՑԻ)

Տեղափոխվեց նոր բնակարան (Սապերնայա փողոց, տուն Ալադարանովի № 7):

1—10

ԲԺԻՇԿ ՊՐԵՕԲՐԱԺԷՆԱԿԻ

Մասնաւորապէս բժշկում է էլէկտրականութեամբ, ֆարադական և զաւլանական հոսանքով ձեռքերի և ոտների անդամաւորութիւնից, ըզվատիզմից, ներվային հիւանդութիւններից և կօնտ- րակտուրայից (մկանունների անդամաւորութիւն), բժշկում է կոյրերին և խուլերին անդամաւո- ծութիւնից և նոյնպէս ընդունում է կանացի հիւանդութիւններով և սիֆիլիսով աւանդներին: Հիւանդների ընդունելութիւնը ամեն օր, առաւօտեան 9 ժամից մինչև 12 ժամ և երեկոյեան 7 ժամից մինչև 8 ժամ: Տուն Պօպօվի Միքայիլեան փողոցի անկիւն № 9 և Ելիսաւեյնայա № 2, ինտենդանտութեան մօտ, Վօրոնցովեան կաճաւորված սենակաների դիմաց:

Домъ Попова, уголъ Михайловской ул. № 9 и Елисаветинской № 2, около Интендантства, противъ Воронцовск. номеровъ.

1—14

ՄԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉ Թ. կարգի (Թիֆլիսի ուսուցչական ինստիտուտից) կամենում է տեղ ունենալ հայոց ուսումնարաններում: Հասցէն՝ Тифлисъ, Михайловская улица, домъ № 55.

1—3

Նօտար ԱՄԻՐՕՎԻ զրաւանակը գտնվում է ԳԱՆՕՎՍԿԻ փողոցի վրա, տուն № 6, Պօլիցմէյստրի վարչութեան կից և Նօտար Մամիկոնեանի հանդէպ: Գրասենեակի գործողութիւնը սկսվելու է օգոստոսի 21-ից:

2—3

ՀԱՅՈՒՆԷԱՑ ԲԱՐԵԳՐՈՒԹԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ յայտնում է, որ ընկե- րութեան կար ու ձեւ դպրոցը այժմ գետեղված է Սերգէևսկի փողոցում Շաղինեանցի տանը և թէ աշակերտուհաց ընդունելութիւնը կը սկսվի օգոստոսի 25-ին և կը տեւի մինչև օգոստոսի 31-ն, ամենայն օր, առաւօտեան 10-ից մինչև 12 ժամը:

Այդ դպրոցը մտնել ցանկացողները իրանց խնդրագրի հետ պէտք է ներկայացնեն ծխական դպրոցի վկայականը:

4—5

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ

Ե Ր Կ Ո Ւ Ս Ն Ո Ւ Ա Ն Ձ Ա Ն Ց Հ Ա Մ Ա Ր

ՈՒԹԵՐՈՐԻ ՏԱՐԻ

Առևտրական Կուրսերի նպատակն է՝ մասնագիտական առևտրական կրթու- թիւն տալ երկու սեռի անձանց և պատրաստել զործնական ճանապարհով հմուտ հաշուապահներ: Աւարտողները ստանում են առ տեստան եր: Աւանդելի առարկայք սորա են՝ 1) Առևտրական հետեւութիւն, 2) Առևտրա- կան Թուաբանութիւն, 3) Հաշուապահութիւն (պարզ, կրկնակի և բանկա- յին), 4) Թուաբանութիւն համրիչի վրա, 5) Առևտրական թղթացութիւն, 6) Առևտրական և մուրհակի կանոնադրութիւն և 7) զեղազրութիւն:

Ուսումը սկսվելու է սեպտեմբերի 15-ից, ընդունելութիւնները սեպտեմբերի 1-ից, ամենայն օր, երեկոյեան 4-ից մինչև 8 ժամը, կուրսեր հիմնողի բնա- կարանում, Սօրլալում: Աղէքսանդր ֆրիդմանովի տանը, № 9 Սերգէևսկայա և Նազորնայա փողոցների անկիւնում, զեղապան դիմաց: Ծրագրերը ու կանոնները կարելի է ստանալ ԶՐԻԱՊԵՍ կղը. Ծովաւանդների բանկային զրաւանակում և կուրսեր հիմնողի բնակարանում: Օտարաբաղադրից դիմում են կուրսերի հիմ- նողին.— въ Тифлисъ, С. П. Мануэльянцу.

23—20 (Ե. Ե.)